

Bij Erich Maria Remarque
Haarlem's Dagblad (Haarlem, NDL)
Jg. 49, Nr. 14739, 15.07.1931, Seite 6

Original:
Signatur: R-A 2.1.013/006

Bij Erich Maria Remarque

Hij zal zijn derde boek in Holland schrijven.

Een vertegenwoordiger van de N.R.Ct. heeft te Leiden, waar zooals bekend Erich Maria Remarque op het oogenblik vertoeft, een onderhoud met den schrijver gehad.

Over »Im Westen nichts Neues« zelde Remarque: »Op het oogenblik zijn er alleen in Duitschland al meer dan een millioen exemplaren van verschenen. Het is een fout, dat vooral mijn tegenstanders willen beweren, dat ik van den aanvang af wel geweten zou hebben, welk een succes ik met dat boek zou behalen. Hoe ik er toe gekomen ben, het boek te schrijven? Och, dat is zoo van zelf gekomen. Ik heb er veel over nagedacht, veel met mijn kameraden over mijn plannen voor het boek gesproken en tóen ik er aan begon, was het in zes weken klaar. Doordat tien jaren sedert den oorlog waren verlopen, heb ik alle bijzaken weggelaten en datgene, wat het sterkst in mijn geheugen is blijven voortleven, in mijn boek verwerkt. Niemand meer dan ik zelf was over het succes van het boek verrast, maar u moet niet vergeten, dat niet altijd die boeken het meeste succes hebben, welke het best geschreven zijn. Er zijn over den oorlog zeer vele boeken geschreven en daaronder zijn enkele zeer goede.«

En over zijn tweede boek: »M'n tweede boek heb ik in hoofdzaak in Holland geschreven. Ik heb er twee jaar over gedaan; dan eens was ik in Duitschland, dikwijls in kleine plaatsjes aan de Duitsch-Hollandsche grens, vaak ook in een of ander klein plaatsje aan het Noordzeestrand. Dat tweede boek te schrijven, was buitengewoon moeilijk, want gelet op het succes van *Im Westen nichts Neues*, thans meer een wereldbeschouwing geworden dan een boek, kon het niet anders of men zou van mijn tweede boek *Der Weg zurück* zeggen, dat het niet zoo mooi was als het eerste. Het ligt in mijn bedoeling, dit tweede boek hog door een derde te laten volgen. Wanneer dat klaar is, week ik zelf nog niet. Trouwens, dit derde deel sluit geheel bij het tweede boek aan. Het zal het begrip en de waarde van den arbeid behandelen, de levensvreugde der menschen, die zich weer in het leven terug vinden.

Ook het derde boek zal vermoedelijk in Holland worden geschreven.«

– Heft Holland iets wat u in het bijzonder aantrekt? »Zeer zeker; de juiste reden weet ik niet, maar ik voel mij tot dat land aangetrokken, vermoedelijk omdat het zooveel overeenkomst heeft met mijn geboorteland Oost-Friesland dicht bij de Hollandsche grens, met Meppen onz. Er gaat van uw land sen weldadige rust uit, waardoor het prettig is, alhier te werken. Met mijn auto ga ik overal heen – achter elkaar de elf honderd kilometer van Berlijn naar Parijs. Ik heb overal getracht te werken, maar in Holland bevalt het mij het beste. Ik heb het wel gehad, dat ik in Berlijn was, achter het stuur ging zitten om een dag of drie in Holland door te brengen. Het laatste jaar ben ik wel tien keeren in Holland geweest. Op mijn laatsten tocht heb ik vooral het prachtig landschap tusschen Utrecht en Leiden bewonderd.

Met mijn derde boek ben ik hog niet begonnen, maar ik wil trachten, steeds beter werk te leveren. Als ik een boek af heb en het is gedrukt, lees ik er nooit meer in; misschien nog een

over tien jaar. Maar wanneer een boek klaar is, beschouw ik het voor mij als geëindigd; wil dan alleen trachten, een nog beter boek te schrijven.«